

ΓΝΩΣΤΑ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΑ

Γράφει ο Αντώνης Αμπανίδης → ampandonis@gmail.com

ΕΟΡΤΟΔΑΝΕΙΟ - ΔΙΑΚΟΠΟΔΑΝΕΙΟ- «ΓΑΜΟΔΑΝΕΙΟ»... Περάστε κόσμε

Κάπως έτσι θα μπορούσαμε να χαρακτηρίσουμε την εποχή στις αρχές της δεκαετίας του 2000 τις εμπορικές τράπεζες στην Ελλάδα. Και δεν είναι τυχαίο ότι μετά από σχεδόν 17 χρόνια αντιμετωπίζουμε το φαινόμενο των κόκκινων δανείων. Πρωταθλήτρια λοιπόν στα «κόκκινα» δάνεια αναδεικνύεται η Ελλάδα σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρώπης και όχι μόνο. Ένας λόγος από τους οποίους που συντέλεσαν σε αυτό ήταν τα χαλαρά κριτήρια που είχαν οι τράπεζες, από την απελευθέρωση των δανείων έως το 2009 που ξέσπασε η δημοσιονομική κρίση στην Ελλάδα σε συνδυασμό με την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση. Τια να γίνει ωστόσο κατανοτά πως ανεξέλεγκτη κατάσταση που επκρατούσε σε όλες, ανεξαιρέτως, τις ελληνικές τράπεζες, θα πρέπει να εξηγηθεί ο τρόπος αξιολόγησης των δανειολόπτη (φυσικού προσώπου ή επιχείρησης) που γινόταν για τα ποσά που χορηγούνταν, αλλά και στην παρακολούθηση των δανείων μετά τη χορήγησή τους, ενώ ταυτόχρονα θα πρέπει να αναλυθούν και οι διεθνείς πρακτικές. Η αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας του δανειολόπτη είναι μία σύνθετη διαδικασία, η οποία αφορά τη σύναψη ενός μακροπρόθεσμου δανείου. Στην Ελλάδα, η διαδικασία αυτή παραβλέφθηκε απολύτως.

Όσον αφορά τα στεγαστικά δάνεια, η αξιολόγηση γινόταν με βάση την αξία του ακινήτου και όχι με βάση τον συγκεκριμένο δανειολόπτη και την δυνατότητά του να αποπληρώνει το δάνειο στην καθορισμένη διάρκεια «ζωής» του δανείου. Τα κριτήρια δηλαδή που λάμβανε υπόψη της η τράπεζα ήταν την εμπορική αξία του ακινήτου σε σχέση με την αγορά. Κατά τις διεθνείς πρακτικές, το βάρος της αξιολόγησης πέφτει στον δανειολόπτη και γι αυτό κρίνεται η ικανότητά του και οι προοπτικές του, προκειμένου να εκτιμηθεί το κατά πόσο θα μπορέσει να εξυπηρετεί το δάνειο που επιθυμεί να λάβει στη διάρκεια που επιθυμεί να το αποπληρώσει. Επιπλέον, στην Ελλάδα, όχι μόνο δεν αξιολογούσαν οι τράπεζες τον δανειολόπτη, αλλά όσον αφορά τα στεγαστικά δάνεια, τα πιστωτικά ιδρύματα χορηγούσαν περί το

Διαφήμιση σε περιοδικό για εορτοδάνειο από την Εθνική Τράπεζα το 2002

130% της εμπορικής αξίας του ακινήτου, «βαφτίζοντας» το 30% ως «επισκευαστικό» δάνειο. Είναι δηλαδή πάρα πολλές οι περιπτώσεις που ο δανειολόπτης δεν συνεισφέρει καθόλου με δικά του χρήματα για την αγορά ακινήτου, παρά το γεγονός ότι σύμφωνα με τους κανόνες, η τράπεζα θα μπορούσε να βάλει έως και το 70% της αξίας του ακινήτου και τα υπόλοιπα ο δανειολόπτης, αφού προηγουμένως θα είχα αξιολογηθεί για το συγκεκριμένο ποσό.

Όσον αφορά στα καταναλωτικά δάνεια οι τράπεζες δεν εφάρμοσαν καμία αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας ή εξασφάλισης σε περίπτωση μη αποπληρωμής. Και μάλιστα ούτε καν για τα ...μάτια της εποπτικής αρχής η οποία επίσης δεν ...ενόχλησε κανένα πιστωτικό ίδρυμα για τις πρακτικές. Μάλι-

στα, για αρκετά χρόνια οι τράπεζες πίεζαν ασφυκτικά τους εν δυνάμει δανειολόπτες να πάρουν καταναλωτικά δάνεια, αλλά και πιστωτικές κάρτες, τις οποίες πολλές φορές τις έστελναν στα σπίτια ή την εργασία των νοικοκυριών **χωρίς καν να τους έχει ζητηθεί**. Τα «βαφτίσια» των καταναλωτικών δανείων ήταν ευρηματικά όπως πχ «διακοπόδανεια», «εορτοδάνεια», κλπ. Το βασικό κριτήριο ήταν το ύψος του λογαριασμού ή μία σταθερή εργασία από την οποία τα χρήματα έμπαιναν στους λογαριασμούς της τράπεζας μηνιαίως.

Τα περισσότερα από αυτά χρησιμοποιήθηκαν για τα έξοδα διακοπών! Το ...δόλωμα ήταν το χαμπλό επιτόκιο, οι πολλές δόσεις, η γρήγορη καταβολή των χρημάτων, αλλά και η περίοδο χάριτος. Μάλιστα, επιδίωκαν και συνεργασίες με ταξιδιωτι-

κούς πράκτορες μέσω των οποίων διέθεταν τα χρηματοδοτικά τους προγράμματα. Η τράπεζα προέβαινε σε συμφωνία με μια τουριστική επιχείρηση, δίνοντάς της τη δυνατότητα να χορηγεί στους πελάτες της το προσωπικό της δάνειο. Σε ορισμένες περιπτώσεις μάλιστα η τράπεζα έδινε και bonus στα ταξιδιωτικά γραφεία για κάθε χορήγηση δανείου.

Σύμφωνα με τα στοιχεία εκείνης της εποχής, περί το 10% των δανειοληπτών είχε λάβει δύο προσωπικά δάνεια του 1.000.000 δρχ. το καθένα. Είναι χαρακτηριστικό ότι τα περισσότερα προσωπικά δάνεια κάθε χρόνο χορηγούνταν τις περιόδους πριν από τα Χριστούγεννα, πριν από το Πάσχα, καθώς και τους μήνες Μάιο και Ιούνιο, δηλαδή πριν από τις καλοκαιρινές διακοπές. Οι τράπεζες και η Τράπεζα της Ελλάδος, δεν είχαν καμία ανησυχία όμως...

Η παρακολούθηση των δανείων μετά τη χορήγησή τους δεν αποτελούσε τραπεζική ...εργασία. Οι φάκελοι για την διαχείριση των χορηγήσεων παρέμεναν στα καταστήματα που είχαν δώσει τα δάνεια και δεν πρωθούνταν στο αρμόδιο τμήμα «πιστωτικού κινδύνου» (credit risk). Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, το αρμόδιο τμήμα να ενημερώνεται ότι ένα δάνειο είναι «κόκκινο», αφού ήδη ήταν «κόκκινο»..., δηλαδή αφού ήδη είχαν περάσει 90 μέρες που ο δανειολόπτης είχε σταματήσει να το πληρώνει. Η «πρακτική» αυτή αφορούσε όλες τις κατηγορίες των δανείων.

Και ας περάσουμε στο δια ταύτα.... Μην πει κανείς ότι σώνει και καλά αυτή είναι η ελεύθερη οικονομία. Στην ελεύθερη οικονομία οι φορολογούμενοι δεν ενισχύουν τους ιδιώτες που εμπορεύονται το χρήμα. Δεν ξέρω αν θα έρθει κάποτε η ώρα για τις τράπεζες να επιστρέψουν όσα έλαβαν ως ενισχύσεις με πρόσχημα ότι αν κλείσουν, θα καταρρεύσει η Ελλάδα. Ξέρουμε πως γιγαντώθηκαν αυτές που γιγαντώθηκαν. Επιχειρήσεις είναι, ευνούθηκαν και πήραν τα ρίσκα τους. Ας ξάσουν μια φορά. Ας μειώσουν την κερδοφορία τους όπως ακριβώς έγινε και με τους απλούς πολίτες.